

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (КІН. ХХ – ПОЧ. ХХІ СТОЛІТТЯ) В КОНТЕКСТІ СЬОГОДЕННЯ

Дамзін Олександр Вікторович

аспірант кафедри педагогіки,
професійної освіти та управління освітніми закладами
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна
Damz@ukr.net

Педагогічна освіта в умовах сьогодення переживає неабиякі перетворення, вимагаючи пошуку новаторських підходів, спрямованих на успішне професійно-особистісне становлення майбутніх фахівців. Досягнення високих результатів цього процесу в сучасних умовах неможливе без враховування найцінніших надбань історичного минулого, розкриття потенціалу передового педагогічного досвіду та адаптування його до потреб сучасності. В цьому контексті важливо визначити та проаналізувати основні напрямки та особливості особистісно-професійного становлення майбутніх учителів фізичної культури в педагогічних університетах України з кінця ХХ до першої чверті ХХІ століття, спрямовавши зусилля на пошук того цінного, що сприяло б поліпшенню та модернізації цього процесу в умовах сьогодення, зокрема в напрямках забезпечення когнітивного, мотиваційно-ціннісного, діяльнісно-комунікативного, особистісно-поведінкового та рефлексивного розвитку майбутніх фахівців з фізичного виховання.

Цей історичний відрізок нами було обрано тому, що саме в період з кінця двадцятого століття та першої половини двадцять першого педагогічна освіта в Україні переживала трансформацію, вимагаючи нових підходів та інновацій. З іншого боку в зазначений період світові тренди та наукові відкриття мали досить вагомий вплив на педагогічну практику та підходи до навчання.

Вивчення особистісно-професійного становлення майбутніх учителів фізичної культури в педагогічних університетах України в зазначений історичний період сприятиме виявленню проблем та розробці практичних рекомендацій для подальшого удосконалення цього процесу: впровадженню на основі осучаснення і модернізації кращого історичного досвіду нових підходів та методик, розвитку базових і нових (у зв'язку з викликами сучасності) компетенцій, забезпеченню на основі вивчення, аналізу і систематизації історичного досвіду активної взаємодії студентів з практикуючими вчителями, а також розвитку наукового потенціалу в галузі фізичної культури та педагогіки.

Виокремлення основних проблем у підготовці вчителів фізичної культури, ретроспективний аналіз освітнього процесу попередніх десятиліть уможливить виявлення корисних практик, які доцільно впровадити в сучасну систему підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Задля досягнення цієї мети наш пошук було зосереджено на вивченні важливих аспектів формування особистісно-професійної компетентності, використанні передових педагогічних підходів та технологій в області навчання і виховання, а також на аналізі кращого педагогічного досвіду освітньої діяльності вчителів фізичної культури кінця ХХ – початку ХХІ століття, що забезпечував ефективні результати.

В процесі дослідження передбачається прослідкувати взаємозв'язок між особистісними характеристиками майбутніх учителів фізичної культури та їхньою професійною успішністю; вивчити потенціал впливу педагогічних практик на формування професійних компетентностей та особистісних цінностей майбутніх учителів фізичної культури; потенціал і ресурс традиційних методів та інтерактивних технологій, спрямованих на особистісно-професійне становлення; психологічні аспекти формування самосвідомості та

саморефлексії майбутніх учителів; шляхи формування духовно-моральних цінностей та професійної адаптація майбутніх учителів фізичної культури у сучасному освітньому середовищі.

Вищезазначене підтверджує актуальність обраної нами теми наукового дослідження «Особистісно-професійне становлення майбутніх учителів фізичної культури в педагогічних університетах України (кін. 20 – поч. 21 ст.)», що є відображенням творчого та неординарного підходу до розв'язання досить актуальної проблеми у сфері педагогічної освіти. Саме рівень особистісно-професійного становлення і є каталізатором змін у педагогічних університетах України на зламі двадцятого і двадцять першого століть.

Заглиблення в тему допоможе нам розкрити багатий потенціал минулого, збагатити традиційні підходи до підготовки майбутніх учителів фізичної культури новими знаннями та інноваціями і на цій основі зпродукувати нові ідеї та методи забезпечення якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спроможних ефективно впроваджувати свої знання та навички у професійну діяльність.

Дослідження передбачає вивчення когнітивних аспектів особистісно-професійного становлення, мотиваційно-ціннісних, діяльнісно-комунікативних, особистісно-поведінкових та рефлексивних компонентів процесу становлення. Когнітивні передбачають аналіз змісту в його історичному розвитку та розуміння принципів педагогіки, психології, спортивних наук, що є ключовими чинниками у формуванні компетентних педагогів, спроможних ефективно впроваджувати свої знання і вміння у навчальний процес; мотиваційно-ціннісні передбачають аналіз мотиваційно-ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів в історичному контексті, розуміння мотивів та цінностей здобувачів освіти, що є необхідними для визначення ефективних підходів до навчання та виховання; діяльнісно-комунікативного аспекту концентрується на розумінні ролі діяльності та комунікації у процесі формування особистісних якостей, професійних умінь та навичок з акцентуванням уваги зокрема на розвитку навичок планування та успішного проведення занять і позашкільної роботи з фізичної культури, організації групової та індивідуальної роботи, розвитку комунікативних вмінь та вмінь встановлювати партнерські стосунки в освітньому процесі; дослідження особистісно-поведінкової складової становлення педагога як особистості і професіонала спрямоване на вивчення розвитку особистісних якостей та формування професійної поведінки майбутніх учителів фізичної культури, усвідомлення власних цінностей, розуміння соціальної позиції вчителя, етичних норм та професійних стандартів, що є необхідними для засвоєння і впровадження в освітній процес вчителями фізичної культури професійної етики та відповідальності; вивчення рефлексивного аспекта орієнтоване на розвиток у майбутніх учителів навичок самоаналізу та самооцінки своєї діяльності, що дозволяє аналізувати власні успіхи та помилки, здобувати нові знання та вміння, а також розвивати свою професійну компетентність.

Отже, вивчення особистісно-професійного становлення майбутніх учителів фізичної культури в педагогічних університетах України (кін. ХХст. – перша чв. ХХІ ст.) має важливе значення для модернізації системи підготовки вчителів на сучасному етапі розвитку суспільства, їхньої професійної компетентності та підвищення конкурентоспроможності. Дослідження цієї теми сприяє виявленню проблем та розробці рекомендацій щодо покращення процесу особистісно-професійного становлення майбутніх учителів фізичної культури в сучасних умовах.

Список літератури:

1. Дамзін О. В. Проблема становлення майбутнього вчителя фізичної культури як особистості та педагога-професіонала в контексті історії і сьогодення. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. 2022. Випуск 72. С. 27-38.

2. Каплінський В. В. Система професійного становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки у педагогічних університетах. Дис. д-ра пед. наук. Вінниця, 2019. 482с.

3. Каплінський В. В., Хникін О. В. Забезпечення мотиваційної основи особистісно-професійного становлення майбутнього вчителя шляхом організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студента. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб наук. праць. 2021. Вип. 60. С.222-232.